

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ทางคลินิกในการพัฒนาวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่ใช่ผู้บริหาร สังกัดฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 898 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ รวมทั้งสิ้น 276 คน และทำการรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน 2549

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ทางคลินิกในการพัฒนาวิชาชีพของพยาบาลประจำการ ซึ่งผู้ศึกษาได้ขออนุญาตใช้เครื่องมือของ ฮาร์ท และโรเทม (Hart & Rote, 1995) โดยได้มีการดัดแปลง และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 ข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ทางคลินิกในการพัฒนาวิชาชีพของพยาบาลประจำการ เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 49 ข้อ และคำถามปลายเปิด 2 ข้อ มีข้อคำถามให้เลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ (rating scale) ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 20 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยรวมได้เท่ากับ 0.87 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนขององค์กร ด้านการสนับสนุนจากสังคม ด้านความเป็นเอกสิทธิ์ ด้านความหลากหลาย ด้านวิธีการนิเทศ ด้านมุมมองในความก้าวหน้าในวิชาชีพ และด้านการเปลี่ยนแปลง ได้เท่ากับ 0.59, 0.62, 0.31, 0.30, 0.69, 0.61 และ 0.40 ตามลำดับ

ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนที่สำนักงานของแต่ละงานการพยาบาล ภายใน 2 สัปดาห์ แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมด 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.50 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการ สังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 31.48 ปี อายุที่พบมากอยู่ในช่วง ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 52.40 เป็นเพศ หญิง ร้อยละ 97.00 สถานภาพสมรส โสด ร้อยละ 66.90 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 91.40 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในช่วงระยะเวลา ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 43.10 เฉลี่ย 8.02 ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่ำสุด 1 ปี และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานสูงสุด 25 ปี

2. ข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ทางคลินิกในการพัฒนาวิชาชีพของพยาบาลประจำการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 242.30$, $SD = 25.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสนับสนุนจากองค์กรในด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 58.90$, $SD = 6.7$) และด้านการสนับสนุนจากสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 53.44$, $SD = 7.42$) ส่วนด้านความเป็นเอกสิทธิ์ ด้านความหลากหลาย ด้านวิธีการนิเทศ ด้านมุมมองในด้านวิชาชีพ และด้านการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 34.63$, $SD = 5.03$, $\bar{X} = 18.14$, $SD = 3.23$, $\bar{X} = 32.12$, $SD = 4.52$, $\bar{X} = 18.35$, $SD = 4.53$, และ $\bar{X} = 26.71$, $SD = 3.69$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่าสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาทางคลินิกตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรพัฒนาโดยการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางคลินิกในการพัฒนาวิชาชีพโดย

1. ด้านการสนับสนุนจากองค์กรในด้านการเรียนรู้ และด้านการสนับสนุนจากสังคม ถึงแม้ว่าผลการศึกษาพบว่าพยาบาลประจำการส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับมาก แต่ยังพบว่าพยาบาลประจำการบางส่วนมีความคิดเห็นว่าควรมีสนับสนุนเพิ่มขึ้น ผู้บริหารทางการพยาบาลควรสนับสนุนโดยส่งเสริมให้พยาบาลประจำการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ควรกำหนดเป็นนโยบายให้พยาบาลประจำการทุกคนมีบทบาทในการสอนนักศึกษาหรือบุคลากรใหม่ รวมทั้งการจัดให้พยาบาลประจำการได้มีกิจกรรมทางสังคมนอกเวลาร่วมกัน เพื่อให้รู้จักสนิทสนมช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ควรจัดให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ เกิดการ

ถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้พยาบาลประจำการยกระดับของการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้และด้านการสนับสนุนจากสังคมให้อยู่ในระดับสูง

2. ด้านความเป็นเอกสิทธิ์ ด้านความหลากหลาย ด้านวิธีการนิเทศ ด้านมุมมองในด้านวิชาชีพและการเปลี่ยนแปลง ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลประจำการส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรสนับสนุนให้พยาบาลประจำการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการบริหารงานของหอผู้ป่วย รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาล โดยการสร้างความเข้าใจแก่พยาบาลประจำการในเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทอดทิ้งให้เผชิญปัญหาโดยลำพัง มีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่ มีการพัฒนาทักษะให้สามารถปฏิบัติงานได้หลายอย่าง กำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและมีการทบทวนแนวทางปฏิบัติ ผู้ตรวจการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลผู้ชำนาญการควรเพิ่มบทบาทในการให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลที่เพียงพอเพื่อช่วยเหลือให้พยาบาลประจำการสามารถตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น ควรมีสื่อท่อนผลการปฏิบัติงานทั้งด้านบวกและด้านลบ พร้อมทั้งระบุสิ่งที่ควรปรับปรุงให้ชัดเจนด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถนำไปปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ต้องมีการเพิ่มคุณค่าในความเป็นวิชาชีพของพยาบาลเพื่อเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ อันจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้พยาบาลอยากอยู่ในวิชาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้พยาบาลประจำการมีการพัฒนาตนเองขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบอื่นที่อาจมีผลต่อการรับรู้สิ่งแวดลอมที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงสิ่งแวดลอมให้พยาบาลสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาล้างแวดลอมที่มีผลต่อการเรียนรู้ในการพัฒนาทางคลินิกของพยาบาลประจำการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาปรับปรุงสิ่งแวดลอมได้อย่างเหมาะสม